

ଜନ୍ମଦିନରେ ଲୁନା ତା'ର ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ଭୋଜି ଖାଇବାକୁ ଡାକିଛି । ଭୋଜିରେ କ୍ଷୀରି ନିହାତି ହେବା ଦରକାର । ମା' ଲୁନାକୁ ଟଙ୍କା ଓ ଚିଠା ଦେଇ କହିଲେ- ‘କ୍ଷୀରି ପାଇଁ ଜିନିଷ ନେଇ ଆସିବୁ ।’ ଲୁନା ବଜାରକୁ ଗଲା । ମା'ଙ୍କ ଚିଠା ଅନୁସାରେ ଅରୁଆ ଋତ୍ତଳ ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍, କ୍ଷୀର ୨ ଲିଟର, ଚିନି ୧ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍, କିସମିସ୍ ୧୦୦ ଗ୍ରାମ୍, କାଜୁ ୧୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଓ ଗୁଜୁରାତି ୧୦ ଗ୍ରାମ୍ କିଣି ଦୋକାନୀକୁ ହିସାବ କରି ପଇସା ଦେଲା । ଲୁନା ଜିନିଷ ଆଣି ବାଟରେ ଭାବିଲା, ବୋଧ ହୁଏ ଯେଉଁ ଜିନିଷ ବେଶି ଦରକାର ତାହା କିଲୋଗ୍ରାମ୍ରେ ଓଜନ ହେଉଛି ଓ ଯାହା କମ୍ ଦରକାର ତାହା ଗ୍ରାମ୍ରେ ଓଜନ ହେଉଛି ।

ତୁମ ଘର ପାଇଁ ସଉଦା ଅଣାହେବା ବେଳେ କେଉଁ କେଉଁ ଜିନିଷ ସବୁ ଏକ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ରେ ଅଧିକ ଓଜନର ଜିନିଷ ଆସିଥାଏ ଓ କେଉଁ ଜିନିଷ ସବୁ ଏକ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ରେ କମ୍ ଓଜନର ଆସିଥାଏ ବୁଝି ଲେଖ ।

ଅଧିକାରୀ ଫେରିବା ବେଳେ ଲୁନାର ବାପା ବାଟରୁ କିଛି ସଉଦା ଆଣିଥିଲେ, ଯଥା - ୨ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ଆଳୁ, ୧ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ବାଇଗଣ, ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ବିଲାତି ବାଇଗଣ, ଅଦା ୧୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଓ ରସୁଣ ୫୦ ଗ୍ରାମ୍ । ତାଲିକାଟା ଲୁନା ହାତକୁ ବଢ଼ାଇଦେଇ ବାପା ଲୁନାକୁ ପଚାରିଲେ, “ମୁଁ କେତେ ଓଜନର ଜିନିଷ ଆଣିଛି କହିଲୁ ?”

ଲୁନା ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ସାରଣୀ ତିଆରି କଲା-

ଜିନିଷର ନାମ	କିଲୋଗ୍ରାମ୍	ଗ୍ରାମ୍
ଆଳୁ	୨	
ବାଇଗଣ	୧	
ବିଲାତିବାଇଗଣ		୫୦୦
ଅଦା		୧୦୦
ରସୁଣ		୫୦
ମୋଟ	୩	୬୫୦

୧ କି.ଗ୍ରା. ର ଅର୍ଥ ୧୦୦୦ ଗ୍ରାମ୍, ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ
୧ କି.ଗ୍ରା. ୦୦୦ ଗ୍ରା. ଭାବେ ଲେଖାଯାଇ ପାରିବ ।

ଲୁନା ହିସାବ କରି କହିଲା- ବାପା, ଆପଣ ୩ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ୬୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ଜିନିଷ ଆଣିଛନ୍ତି ।

ମାଛବିକାଳି ଦୁଆରେ ଆସି ଡାକିଲା । ଲୁନାର ମା' ତାକୁ କହିଲେ “କିଲୋ ମାଛ ଦିଅ” । ମାଛବିକାଳି ନିକିତିରେ ଗୋଟିଏ ପାଖ ପଲ୍ଲୀରେ ୧ କି.ଗ୍ରା. ଓଜନର ବଟକରା ପକାଇଲା ଓ ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ମାଛ ନେଇ ନିକିତିର ଅନ୍ୟ ପଲ୍ଲୀରେ ପକାଇ ଓଜନ କଲା । ଠିକ୍ ୧ କିଲୋଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ମାଛ ଲୁନାର ମା'ଙ୍କୁ ଦେଲା ।

ଲୁନା ମନେ ପକାଇଲା -

$$୧ \text{ କିଲୋଗ୍ରାମ} = ୧୦୦୦ \text{ ଗ୍ରାମ}$$

 ଆସ, ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କରି ଦିଆଯାଇଥିବା ଓଢ଼ନକୁ କେବଳ ଗ୍ରାମରେ ଲେଖିବା ।

$$୧ \text{ କି.ଗ୍ରା.} = ୧୦୦୦ \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୨ \text{ କି.ଗ୍ରା.} = ୨୦୦୦ \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୩ \text{ କି.ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୪ \text{ କି.ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୫ \text{ କି.ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୬ \text{ କି.ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୮ \text{ କି.ଗ୍ରା. } ୩୦୦ \text{ ଗ୍ରା.} = ୮୦୦୦ \text{ ଗ୍ରା.} + ୩୦୦ \text{ ଗ୍ରା.} = ୮୩୦୦ \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୨ \text{ କି.ଗ୍ରା. } ୨୫୦ \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୪ \text{ କି.ଗ୍ରା. } ୧୦୦ \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୩ \text{ କି.ଗ୍ରା. } ୪୫୦ \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

ଆସ, ଗ୍ରାମରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ପରିମାଣକୁ କି.ଗ୍ରା. ଓ ଗ୍ରାମରେ କିପରି ପ୍ରକାଶ କରାଯାଏ ଜାଣିବା । ତଳେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଉଦାହରଣକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।

$$୫୬୩୫ \text{ ଗ୍ରା.} = ୫୦୦୦ \text{ ଗ୍ରା.} + ୬୩୫ \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$= ୫ \text{ କି.ଗ୍ରା.} + ୬୩୫ \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$= ୫ \text{ କି.ଗ୍ରା. } ୬୩୫ \text{ ଗ୍ରା.}$$

 ସେହିପରି ନିଜେ କର ।

$$୮୯୨୧ \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$= \underline{\hspace{2cm}} \text{ କି.ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$= \underline{\hspace{2cm}} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$୩୬୪୭ \text{ ଗ୍ରା.} = \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$= \underline{\hspace{2cm}} \text{ କି.ଗ୍ରା.} + \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

$$= \underline{\hspace{2cm}} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \underline{\hspace{2cm}} \text{ ଗ୍ରା.}$$

- ଆସ, ଉଦାହରଣ ଦେଖି ସମାଧାନ କରିବା ।

ଉଦାହରଣ - ୧ : ଯୋଗଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

$$(କ) \quad ୬ କି.ଗ୍ରା. \quad ୩୦୦ ଗ୍ରା.$$

$$+ ୨ କି.ଗ୍ରା. \quad ୨୮୫ ଗ୍ରା.$$

$$\hline ୮ କି.ଗ୍ରା. \quad ୫୮୫ ଗ୍ରା.$$

$$(ଖ) \quad ୫ କି.ଗ୍ରା. \quad ୭୪୫ ଗ୍ରା.$$

$$+ ୪ କି.ଗ୍ରା. \quad ୫୨୦ ଗ୍ରା.$$

$$\hline ୯ କି.ଗ୍ରା. \quad ୧୨୬୫ ଗ୍ରା.$$

$$= ୯ କି.ଗ୍ରା. + ୧୦୦୦ ଗ୍ରା. + ୨୬୫ ଗ୍ରା.$$

$$= ୯ କି.ଗ୍ରା. + ୧ କି.ଗ୍ରା. + ୨୬୫ ଗ୍ରା.$$

$$= ୧୦ କି.ଗ୍ରା. ୨୬୫ ଗ୍ରା.$$

ଉଦାହରଣ - ୨ : ବିଯୋଗଫଳ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କର ।

$$୮ କି.ଗ୍ରା. ୨୫୦ ଗ୍ରା. = ୮୨୫୦ ଗ୍ରା.$$

$$- ୩ କି.ଗ୍ରା. ୫୪୦ ଗ୍ରା. = ୩୫୪୦ ଗ୍ରା.$$

$$\hline ୪୭୧୦ ଗ୍ରା. = ୪ କି.ଗ୍ରା. ୭୧୦ ଗ୍ରା.$$

ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

୧. କେତେକ ଜିନିଷର ଓଜନକୁ କି.ଗ୍ରା. ଓ ଗ୍ରା.ରେ ଲେଖାଯାଇଛି । ସେଗୁଡ଼ିକୁ କେବଳ ଗ୍ରାମ୍ ଏକକରେ ପ୍ରକାଶ କର ।

$$\text{ଯେପରି } ୫ କି.ଗ୍ରା. \quad ୭୦୦ ଗ୍ରା. = ୫୭୦୦ ଗ୍ରାମ୍$$

$$୪ କି.ଗ୍ରା. \quad ୬୬୩ ଗ୍ରା. = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$୨ କି.ଗ୍ରା. \quad ୨୦ ଗ୍ରା. = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$୭ କି.ଗ୍ରା. \quad ୫ ଗ୍ରା. = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$୮ କି.ଗ୍ରା. \quad ୩୭୦ ଗ୍ରା. = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$୨ କି.ଗ୍ରା. \quad ୧୫ ଗ୍ରା. = \underline{\hspace{2cm}}$$

୨. ଉଦାହରଣ ଦେଖି ଲେଖ ।

$$\text{ଯେପରି } ୮୦୨୩ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = ୮୦୦୦ \text{ ଗ୍ରାମ୍} + ୨୩ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = ୮ \text{ କି.ଗ୍ରା. } ୨୩ \text{ ଗ୍ରାମ୍}$$

$$୩୫୫୦ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} + \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍}$$

$$୪୩୦୫ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} + \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍}$$

$$୧୦୦୮ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} + \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍}$$

$$୫୯୮୦ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} + \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍}$$

$$୨୫୫୫ \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} + \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍} = \boxed{} \text{ କି.ଗ୍ରା. } \boxed{} \text{ ଗ୍ରାମ୍}$$

୩. ‘କ’ ସ୍ତମ୍ଭ ଓ ‘ଖ’ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଥିବା ସମାନ ଓଜନ ପରିମାଣକୁ ତୀର ଚିହ୍ନ ଦେଇ ଦେଖାଅ ।

‘କ’ ସ୍ତମ୍ଭ

‘ଖ’ ସ୍ତମ୍ଭ

୨ କି.ଗ୍ରା. ୨୦ ଗ୍ରା.

୯୩୬୦ ଗ୍ରା.

୮ କି.ଗ୍ରା. ୩୦୦ ଗ୍ରା.

୬୦୨୫ ଗ୍ରା.

୭ କି.ଗ୍ରା. ୫୦ ଗ୍ରା.

୨୦୨୦ ଗ୍ରା.

୯ କି.ଗ୍ରା. ୩୬୦ ଗ୍ରା.

୮୩୦୦ ଗ୍ରା.

୬ କି.ଗ୍ରା. ୨୫ ଗ୍ରା.

୪୨୨୦ ଗ୍ରା.

୪ କି.ଗ୍ରା. ୨୨୦ ଗ୍ରା.

୭୦୫୦ ଗ୍ରା.

୪. ଖାଲି କୋଠାରେ ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

(କ) ୪ କି.ଗ୍ରା. ୫୦୦ ଗ୍ରା.

+ ୩ କି.ଗ୍ରା. ୫୦୦ ଗ୍ରା.

= $\boxed{}$ କି.ଗ୍ରା. $\boxed{}$ ଗ୍ରା. = $\boxed{}$ କି.ଗ୍ରା.

(ଖ) ୧୫ କି.ଗ୍ରା. ୯୫୦ ଗ୍ରା.

+ ୭ କି.ଗ୍ରା. ୭୫ ଗ୍ରା.

= $\boxed{}$ କି.ଗ୍ରା. $\boxed{}$ ଗ୍ରା.

= $\boxed{}$ କି.ଗ୍ରା. + $\boxed{}$ ଗ୍ରା. + $\boxed{}$ ଗ୍ରାମ୍

= $\boxed{}$ କି.ଗ୍ରା. + $\boxed{}$ ଗ୍ରା.

୫. ଗୋଟିଏ ଛାତ୍ରାବାସ ପାଇଁ ଦିନେ ୨୫ କି.ଗ୍ରା. ଚାଉଳ, ୧୦ କି.ଗ୍ରା. ଡାଲି, ୧୮ କି.ଗ୍ରା. ଓଜନର ପରିବା କିଣାଗଲା । ସବୁ ଜିନିଷଗୁଡ଼ିକୁ ଭାରୁଆ ଆଣିଲା । ତେବେ, ଭାରୁଆଟି ମୋଟ କେତେ ଓଜନର ଜିନିଷ ଆଣିଲା ?

ଚାଉଳର ଓଜନ = _____ କି.ଗ୍ରା.

ଡାଲିର ଓଜନ = _____ କି.ଗ୍ରା.

ପରିବାର ଓଜନ = _____ କି.ଗ୍ରା.

ମୋଟ ଓଜନ = _____ କି.ଗ୍ରା.

୬. ଠିକ୍ ଉତ୍ତର ଲେଖାଯିବା ପାଖ କୋଠରିରେ (✓) ଚିହ୍ନ ଓ ଭୁଲ୍ ଉତ୍ତର ଲେଖାଯିବା ପାଖ କୋଠରିରେ (x) ଚିହ୍ନ ଦିଅ ।

(କ) ୫ କି.ଗ୍ରା. ୫ ଗ୍ରା. + ୮ କି.ଗ୍ରା ୩୨୦ ଗ୍ରା. = ୧୩ କି.ଗ୍ରା. ୮୨୦ ଗ୍ରା.

(ଖ) ୨ କି.ଗ୍ରା. ୨୦ ଗ୍ରା. + ୩ କି.ଗ୍ରା ୬୨୫ ଗ୍ରା. = ୫ କି.ଗ୍ରା. ୬୪୫ ଗ୍ରା.

(ଗ) ୬ କି.ଗ୍ରା. ୩୦୦ ଗ୍ରା. + ୪ କି.ଗ୍ରା. ୨୫୦ ଗ୍ରା. = ୧୧ କି.ଗ୍ରା. ୫୫୦ ଗ୍ରା.

୭. ରାମବୀର ପାରାକୁ ଖାଦ୍ୟ ଦେବା ପାଇଁ ୨୫୦ ଗ୍ରା. ଓଜନର ସୋରିଷ, ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଓଜନର ମୁଗ ଏବଂ ୨ କି.ଗ୍ରା. ଓଜନର ଚାଉଳ କିଣିଲେ । ସେ ମୋଟ୍ କେତେ ଓଜନର ଶସ୍ୟ କିଣିଲେ ?

୮. ଗୋଟିଏ ଅଟା ପ୍ୟାକେଟ୍ରେ ୫ କି.ଗ୍ରା. ଅଟା ଅଛି । ତୁମ ମା' ତୁମ ଘର ପାଇଁ ୧ କି.ଗ୍ରା. ୨୫୦ ଗ୍ରା. ଅଟା ନେଇ ଗୁଡ଼ି ତିଆରି କଲେ । ପ୍ୟାକେଟ୍ରେ ଆଉ କେତେ ଅଟା ରହିଲା ?

୯. ମାମୁନୀ ତେଜରାତି ଦୋକାନରୁ ୧୩ କି.ଗ୍ରା. ୫୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଅଟା, ୧୫ କି.ଗ୍ରା. ୬୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ଚାଉଳ ଓ ୪ କି.ଗ୍ରା. ୪୫୦ ଗ୍ରାମ୍ ଡାଲି କିଣିଲା । ତେବେ ମାମୁନୀ କିଣିଥିବା ଜିନିଷର ମୋଟ୍ ଓଜନ କେତେ ?

୧୦. ରାମର ଓଜନ ହରିର ଓଜନ ଠାରୁ ୫ କି.ଗ୍ରା ୩୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ଅଧିକ । ହରିର ଓଜନ ୪୨ କି.ଗ୍ରା ୮୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ହେଲେ, ଦୁଇଜଣଙ୍କର ମୋଟ୍ ଓଜନ କେତେ ?

୧୧. ସାତାର ଓଜନ ଗୋପାଳର ଓଜନ ଠାରୁ ୨ କି.ଗ୍ରା. ୬୫୦ ଗ୍ରାମ୍ କମ୍ । ଗୋପାଳର ଓଜନ ୩୯ କି.ଗ୍ରା ୪୦୦ ଗ୍ରାମ୍ ହେଲେ, ଉଭୟଙ୍କର ମୋଟ୍ ଓଜନ କେତେ ?

ଧାରକତ୍ୱ ମାପ

ସାତା ୨୫୦ ମିଲି ଲିଟରର ଗୋଟିଏ ଖାଲି ନଡ଼ିଆ ତେଲ ବୋତଲ ନେଇ କିପରି ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ମାପ ବୋତଲ ତିଆରି କରିଥିବ ତୁମ ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କର । ଏହି ମାପ ବୋତଲକୁ ନେଇ କେତେ ପରିମାଣର ତରଳ ପଦାର୍ଥ ମାପି ପାରିବ ଲେଖ ଓ ତୁମ ସାଙ୍ଗକୁ କହ ଓ ଲେଖ ।

ତୁମେ ଗୋଟିଏ ମାପ ବୋତଲ ତିଆରି କର, ଯେଉଁଥିରେ ୨୦୦ ମି.ଲି., ୪୦୦ ମି.ଲି., ୫୦୦ ମି.ଲି., ୮୦୦ ମି.ଲି. ଓ ୧ ଲିଟର ତେଲ ମାପି ପାରିବ ।

ତୁମେ ଘରେ ପାଣି ରହୁଥିବା ୫ ଟି ପାତ୍ର ନିଅ । ପ୍ରତି ପାତ୍ରରେ କେତେ ପାଣି ଧରୁଛି ପ୍ରଥମେ ଅନୁମାନ କରି ଓ ପରେ ତୁମେ ତିଆରି କରିଥିବା ମାପ ବୋତଲରେ ମାପି ତଳ ସାରଣୀ ପୂରଣ କର ।

ପାତ୍ରର ନାମ	ଆନୁମାନିକ ମାପ	ପ୍ରକୃତ ମାପ
ବାଲଟି		

ଆମେ ଜାଣିଲେ ଯେ, ତରଳ ପଦାର୍ଥ ମାପର ଏକକ ହେଉଛି ଲିଟର ଓ ମିଲିଲିଟର ।

୧ ଲିଟର = ୧୦୦୦ ମିଲିଲିଟର

୨ ଲିଟର = ୨୦୦୦ ମିଲିଲିଟର

୩ ଲିଟର = ୩୦୦୦ ମିଲିଲିଟର

- ଲିଟରକୁ ମିଲିଲିଟରରେ ପ୍ରକାଶ କଲାବେଳେ କ'ଣ କରାଯାଏ ଲକ୍ଷ୍ୟ କର ।

୫ ଲିଟର = 5×1000 ମି.ଲି. = ୫୦୦୦ ମି.ଲି.

 ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର । ଯେପରି,

$$୪ ଲି. ୬୫୦ ମି.ଲି. = ୪ \times ୧୦୦୦ ମି.ଲି. + ୬୫୦ ମି.ଲି. = ୪୬୫୦ ମି.ଲି.$$

$$୭ ଲି. ୩୨୦ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} \times ୧୦୦୦ ମି.ଲି. + ୩୨୦ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

$$୮ ଲି. ୨୫ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. + \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

$$୬ ଲି. ୧୧୫ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. + \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

$$\underline{\hspace{2cm}} = ୩ \times ୧୦୦୦ ମି.ଲି. + ୪୨୫ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

- ମିଲିଲିଟରରେ ଥିବା ମାପକୁ ଲିଟର ଓ ମିଲିଲିଟରରେ ଲେଖ ।

$$୩୦୦୦ ମି.ଲି. = ୩ ଲି.$$

$$୧୨୫୦ ମି.ଲି. = ୧୦୦୦ ମି.ଲି. + ୨୫୦ ମି.ଲି. = ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି.$$

$$୨୪୫୦ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. + ୪୫୦ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ଲି. \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

$$୪୬୭୫ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. + \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ଲି. \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

$$\underline{\hspace{2cm}} = ୫୦୦୦ ମି.ଲି. + ୩୨୫ ମି.ଲି. = \underline{\hspace{2cm}} ଲି. \underline{\hspace{2cm}} ମି.ଲି.$$

ଉଦାହରଣ - ୧

ଦିନେ ରାମ ବେହେରା ଟିକିଲିକୁ ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି., ଲିପିକୁ ୨ ଲି. ୩୫୦ ମି.ଲି. ଓ ନିଲୁକୁ ୩ଲି. ୧୦୦ ମି.ଲି. କ୍ଷୀର ଦେଲେ । ସେଦିନ ସେ ମୋଟ୍ରେ କେତେ କ୍ଷୀର ଦେଲେ ?

ସମାଧାନ :

	ଲିଟର	ମିଲିଲିଟର
ଟିକିଲିକୁ ଦେଲେ	୧	୨୫୦
ଲିପି କୁ ଦେଲେ	୨	୩୫୦
ନିଲୁ କୁ ଦେଲେ	+	୩ ୧୦୦
ମୋଟ କ୍ଷୀରର ପରିମାଣ	୬	୭୦୦

∴ ରାମ ବେହେରା ସେଦିନ ମୋଟ୍ରେ ୬ ଲି. ୭୦୦ ମି.ଲି. କ୍ଷୀର ଦେଲେ ।

ଉଦାହରଣ - ୨

ଜଣେ କ୍ଷୀର ବେପାରୀଠାରୁ ଯଦୁ, ମଧୁ ଓ ରାଧା କ୍ଷୀର କିଣିବାକୁ ଗଲେ । ମଧୁ ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି., ଯଦୁ ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି. ଓ ରାଧା ୨ ଲି. ୨୦୦ ମି.ଲି. କ୍ଷୀର କିଣିଲେ । ତେବେ ତିନି ଜଣ ମିଶି କେତେ କ୍ଷୀର କିଣିଲେ ?

ସମାଧାନ :

ମଧୁ କିଣିଲା ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି.

ଯଦୁ କିଣିଲା + ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି.

ରାଧା କିଣିଲା + ୨ ଲି. ୨୦୦ ମି.ଲି.

ମୋଟ କ୍ଷୀରର ପରିମାଣ = ୧ଲି. ୨୫୦ମି.ଲି. + ୧ଲି. ୨୫୦ ମି. ଲି. + ୨ଲି. ୨୦୦ମି.ଲି.

= ୧ଲି. + ୧ଲି. + ୨ଲି. + ୨୫୦ମି.ଲି. + ୨୫୦ମି.ଲି. + ୨୦୦ମି. ଲି.

= ୪ଲି. + ୧୨୦୦ମି.ଲି.

= ୫ଲି. + ୨୦୦ ମି.ଲି. = ୫ଲି. ୨୦୦ ମି.ଲି.

ଉଦାହରଣ - ୩

ଜଣେ ଦୋକାନୀ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଟିଣରେ ୧୨ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି. କିରୋସିନ୍ ଥିଲା । ସେଥିରୁ ଦୋକାନୀ ୨ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି. କିରୋସିନ୍ ବିକ୍ରି କରିସାରିବା ପରେ ଟିଣରେ ଆଉ କେତେ କିରୋସିନ୍ ରହିଲା ?

ସମାଧାନ :-

୧୨ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି.

୧୫ ଲି. ୧୨୫୦ ମି.ଲି.

(ଏଠାରେ ୧୨ ଲି. ରୁ ୧ ଲି. ନେଇ ତାକୁ

- ୨ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି.

- ୨ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି.

୧୦୦୦ ମି.ଲି. କରାଗଲା ଓ ୨୫୦ ମି.ଲି.

_____ଲି. _____ମି.ଲି.

ସଙ୍ଗେ ମିଶାଇ ସିଧାସଳଖ ୧୨୫୦ ମି.ଲି.

କରାଗଲା ଓ ଲିଟର ଘରେ ୧୫ ଲି. ରଖାଗଲା)

ଜାଣିଛ କି ?

ତରଳ ପଦାର୍ଥ ମାପିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ମାପର ପତା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଏ । ୫ମି.ଲି., ୧୦ମି.ଲି., ୨୦ ମି.ଲି., ୫୦ ମି.ଲି., ୧୦୦ ମି.ଲି., ୨୦୦ ମି.ଲି., ୫୦୦ ମି.ଲି. ୧ ଲିଟର ମାପର ପତା ତୁମେ ଦୋକାନରେ ଦେଖିପାରିବ । ତୁମ ଘର ପାଖରେ ଥିବା ଦୋକାନକୁ ଯାଇ ସେଠାରେ କେଉଁ କେଉଁ ମାପର ପତା ଅଛି ବୁଝ ।

ପେଟ୍ରୋଲ ଟାଙ୍କିରେ ପେଟ୍ରୋଲକୁ କିପରି ମାପି ଦିଆଯାଏ ଦେଖିଛ କି ?

ପେଟ୍ରୋଲକୁ ଲିଟର ମାପ ପାତ୍ରରେ ମାପକରି ଦିଆଯାଏ ନାହିଁ । ପେଟ୍ରୋଲ ଖୋଲା ରହିଲେ ତାହା ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ବାଷ୍ପହୋଇ ଉଡ଼ିଯାଏ । ଏଣୁ ପେଟ୍ରୋଲକୁ ଯନ୍ତ୍ରରେ ମାପିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି ।

ଅଭ୍ୟାସ କାର୍ଯ୍ୟ

୧. ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

(କ) ୩ ଲିଟର ୪୫୦ ମି.ଲି

+ ୫ ଲିଟର ୭୫୦ ମି.ଲି

୮ ଲିଟର ମି.ଲି

= ୮ ଲି. + ୧୦୦୦ ମି.ଲି + ମି.ଲି. = ଲି. + ମି.ଲି + ମି.ଲି

= ୮ ଲି. + ଲି. + ମି.ଲି. = ଲି. + ଲି. + ମି.ଲି

= ଲି. ମି.ଲି

(ଖ) ୫ ଲି. ୭୦୦ ମି.ଲି.

+ ୮ ଲି. ୬୫୦ ମି.ଲି.

ଲି. ମି.ଲି

= ଲି. + ମି.ଲି + ମି.ଲି

= ଲି. + ଲି. + ମି.ଲି

= ଲି. + ମି.ଲି

(ଗ) ୪ ଲି. ୭୦୦ ମି.ଲି.

+ ୩ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି.

+ ୯ ଲି. ୮୦୦ ମି.ଲି.

ଲି. ମି.ଲି.

= ଲି. ମି.ଲି.

(ଘ) ୧୦ ଲି. ୫୫୦ ମି.ଲି.

+ ୨୦ ଲି. ୭୫୫ ମି.ଲି.

+ ୨୦ ଲି. ୩୩୦ ମି.ଲି.

ଲି. ମି.ଲି.

ଲି. ମି.ଲି.

(ଙ) ୪ ଲି. ୮୫୦ ମି.ଲି. + ୩ ଲି. ୪୫୦ ମି.ଲି.

= ଲି. + ମି.ଲି.

= ଲି. + ମି.ଲି. + ମି.ଲି

= ଲି. + ଲି. + ମି.ଲି.

= ଲି. + ମି.ଲି.

୨. ହିସାବ କରି ଶୂନ୍ୟସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

$$\begin{array}{r}
 \text{(କ)} \quad \begin{array}{r} ୨୦ \text{ ଲିଟର} \quad ୧୨୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ - ୧୫ \text{ ଲିଟର} \quad ୫୦୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ \hline \end{array} \\
 = \begin{array}{r} ୧୯ \text{ ଲି.} + \boxed{} \text{ ଲି.} + ୧୨୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ - ୧୫ \text{ ଲି.} + ୫୦୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ \hline \end{array} \\
 = \begin{array}{r} ୧୯ \text{ ଲି.} \quad \boxed{} \text{ ମି.ଲି.} \\ - ୧୫ \text{ ଲି.} \quad ୫୦୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ \hline \end{array} \\
 \boxed{} \text{ ଲି.} \quad \boxed{} \text{ ମି.ଲି.}
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 \text{(ଖ)} \quad \begin{array}{r} ୩୪ \text{ ଲି.} \quad ୫୩୫ \text{ ମି.ଲି.} \\ - ୧୨ \text{ ଲି.} \quad ୮୫୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ \hline \end{array} \\
 = \begin{array}{r} ୩୩ \text{ ଲି.} + \boxed{} \text{ ଲି.} + \boxed{} \text{ ମି.ଲି.} \\ - ୧୨ \text{ ଲି.} \quad ୮୫୦ \text{ ମି.ଲି.} \\ \hline \end{array} \\
 \boxed{} \text{ ଲି.} \quad \boxed{} \text{ ମି.ଲି.}
 \end{array}$$

୩. ହିସାବ କରି ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ପୂରଣ କର ।

ଥିଲା	ମିଶିଲା	ମୋଟ ହେଲା
୫ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି.	୧୦ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି.	୧୫ ଲି. ୭୫୦ ମି.ଲି.
୧୨ ଲି. ୫୭୫ ମି.ଲି.	୩ ଲି. ୧୨୫ ମି.ଲି.	
୧୮ ଲି. ୯୦୦ ମି.ଲି.		୨୫ ଲି. ୭୫୦ ମି.ଲି.
୯ ଲି. ୨୭୫ ମି.ଲି.		୧୨ ଲି. ୮୦ ମି.ଲି.
୪ ଲି. ୭୩୫ ମି.ଲି.	୩ ଲି. ୨୮୦ ମି.ଲି.	
୮ ଲି. ୫୫ ମି.ଲି.	୨ ଲି. ୨୭ ମି.ଲି.	

୪. ଗୋଟିଏ ଟିଣରୁ ଗାଡା ୩ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି. ଓ ମିଡା ୨ ଲି. ୪୦୦ ମି.ଲି. କିରୋସିନ୍ ନେଲେ । ଟିଣରେ ବଳକା ୩ ଲି. ୧୦୦ ମି.ଲି. କିରୋସିନ୍ ରହିଲା । ସେହି ଟିଣରେ କେତେ କିରୋସିନ୍ ଥିଲା ?

୫. ଗୋଟିଏ ଅଣ୍ଡା ପାନୀୟ ବୋତଲରେ ୨ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି. ପାନୀୟ ଥିଲା । ସୁର ୧ ଲି. ୨୫୦ ମି.ଲି. ଧରୁଥିବା ଏକ ବୋତଲରେ ପୂରା ବୋତଲ ପାନୀୟ କାଢ଼ି ନେଲା । ଅଣ୍ଡା ପାନୀୟ ବୋତଲରେ ଆଉ କେତେ ପାନୀୟ ରହିଲା ?

୬. ଚିତ୍ର ଦେଖି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ଲେଖ ।

୧୦ ଲିଟର ୩୫୦ ମି.ଲି.

୧ ଲିଟର ୫୦୦ ମି.ଲି.

୩ ଲିଟର

୨୫ ଲିଟର ୬୫୦ ମି.ଲି.

୪ ଲିଟର ୬୫୦ ମି.ଲି.

- (କ) ବାଲଟି ଓ ହାଣ୍ଡିରେ ମୋଟ୍ରେ କେତେ ପାଣି ଧରିବ ?
- (ଖ) ମଗ୍ ଓ ପ୍ରେସରକ୍ୟୁକରରେ ମୋଟ୍ରେ କେତେ ପାଣି ଧରିବ ?
- (ଗ) ବେସିନ୍ ଓ ହାଣ୍ଡିରେ ମୋଟ୍ରେ କେତେ ପାଣି ଧରିବ ?
- (ଘ) ବେସିନ୍ ଅପେକ୍ଷା ବାଲଟିରେ କେତେ କମ୍ ପାଣି ଧରିବ ?
- (ଙ) ପ୍ରେସରକ୍ୟୁକର ଓ ଜରରେ ହାଣ୍ଡି ଅପେକ୍ଷା କେତେ କମ୍ ପାଣି ଧରିବ ?
- (ଚ) ପ୍ରେସରକ୍ୟୁକର ଓ ହାଣ୍ଡିରେ ବେସିନ୍ ଅପେକ୍ଷା କେତେ କମ୍ ପାଣି ଧରିବ ?

୫. ଗୋଟିଏ ଡ୍ରମ୍ରେ ୩୨ ଲି. ୧୨୦ ମି.ଲି. କ୍ଷୀର ଅଛି । ସେଥିରୁ ରାମ ୮ ଲି. ୬୫୦ ମି.ଲି. ଓ ସୀତା ୧୦ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି. କ୍ଷୀର ନେଲେ । ତେବେ ଡ୍ରମ୍ରେ ଆଉ କେତେ କ୍ଷୀର ବଳକା ରହିଲା ?

୬. ଡ୍ରମ୍ ଘରେ ଥିବା ପାଣି ଟାଙ୍କିରେ ୫୦୦ ଲିଟର ପାଣି ଧରେ । ଗୋଟିଏ ଦିନରେ ଡ୍ରମ୍ ଘରେ ଗାଧୋଇବା ପାଇଁ ୨୦୦ ଲିଟର, ରୋଷେଇ ଓ ପିଇବା ପାଇଁ ୫୦ ଲି. ୫୦୦ ମି.ଲି., ଲୁଗା ସଫା ପାଇଁ ୮୫ ଲିଟର ୬୫୦ ମି.ଲି. ଖର୍ଚ୍ଚ ହେଲା । ତେବେ ଟାଙ୍କିରେ ଆଉ କେତେ ପାଣି ବଳକା ରହିଲା ?

୭. ଗୋଟିଏ ଦୋକାନରେ ସୋରିଷ ତେଲ, ନଡ଼ିଆ ତେଲ ଅପେକ୍ଷା ୪ ଲି. ୩୫୦ ମି.ଲି. ଅଧିକ ଅଛି । ଦୋକାନରେ ୨୦ ଲିଟର ୨୦୦ ମି.ଲି. ସୋରିଷ ତେଲ ଅଛି । ତେବେ ଦୋକାନରେ ସୋରିଷ ତେଲ ଓ ନଡ଼ିଆ ତେଲ ମିଶି କେତେ ଅଛି ?